

Голик М. М.,

кандидат історичних наук, доцент,
доцент кафедри гуманітарних наук,
полковник запасу, Національна Академія
сухопутних військ ім. гетьмана П. Сагайдачного
(Україна, Львів), mycolca@gmail.com

Томюк І. М.,

кандидат історичних наук, доцент,
професор кафедри гуманітарних наук,
підполковник запасу, Національна Академія
сухопутних військ ім. гетьмана П. Сагайдачного
(Україна, Львів), mycolca@gmail.com

КУЛЬТУРОЛОГІЧНА РОБОТА ЯК ЧИННИК ФОРМУВАННЯ МОРАЛЬНО–БОЙОВИХ ЯКОСТЕЙ УКРАЇНСЬКОГО ВІЙСЬКА

Стаття присвячена філософським проблемам знання природи культурологічної роботи, щодо формування високих морально–бойових якостей військовослужбовців Збройних сил України.

Ключові слова: Збройні сили України, культура, культурологія, культурологічна робота, морально–психологічне забезпечення.

У новітніх умовах ведення українською армією неоголошеної війни з російським агресором, важливим є аналіз протиріч, перспектив і тенденцій культурно–просвітницької роботи та її вплив на формування високих морально–бойових якостей військовослужбовців Збройних сил України (далі ЗСУ).

Майже всі філософські проблеми щодо змісту, сутності, методів та засобів організації культурно–просвітницької роботи так чи інакше потрапляли в поле зору науковців–дослідників. Перелік імен авторів, які тою чи іншою мірою торкалися питання організації культурно–просвітницької роботи у військах, наряд чи можна подати повним, тому що частину із них вже не можна використати в силу ідеологічних штампів, які при тому фігурували, проте, слід виділити тих, хто суттєво сприяв проясненню питань культурного виховання воїнів. хоча роботи, прямо присвячені питанням організації культурно–просвітницької роботи у військах, не були численними, серед науковців, що приділяли цьому увагу, слід назвати В. А. Ремізова, В. І. Аніковича, Б. Г. Комського, Є. В. Кирпича, А. В. Осипенка, В. І. Аніковича, І. М. Подобеда. В наш час, у більшості випадків, праці та твердження названих авторів вимагають певних коректувань та переосмислень.

Проблеми організації культурно–просвітницької роботи в Збройних силах України досліджували А. Л. Папікян, В. І. Темко, М. П. Козирев, О. В. Бойко, С. М. Станіславчук, М. Й. Варій, А. М. Романишин, М. М. Голик, Г. М. Шевкун та інші.

Мета та завдання дослідження. Дана стаття має на меті розкрити культурологічну роботу в ЗСУ як чинник формування високого морально–психологічного стану сучасного українського війська. Основним завданням є аналіз протиріч, перспектив і тенденцій культурологічної роботи в системі морально–психологічного забезпечення діяльності військ.

Культурологічна робота є одним із напрямів інформаційно–пропагандистського забезпечення діяльності сучасних українських збройних сил та невід’ємною складовою морально–психологічного забезпечення в ЗСУ. Призначення її у залученні воїнів до культурних

цінностей, розкритті їх творчих здібностей і талантів, самодіяльної творчості, яка виконує ряд соціальних функцій по формуванню воїна-громадянина, воїна-патріота в сучасних умовах ведення неоголошеної війни з зовнішнім ворогом [4].

Культурологічна робота має свою сутність, яка полягає у діяльності командирів, офіцерів морально-психологічного забезпечення, військових колективів, закладів культури у дусі державної та національної ідеї, єдності народу України, задоволенні духовних інтересів, розвитку творчих здібностей, організації дозвілля особового складу з метою формування корпоративної культури та підвищення бойової готовності і боєздатності ЗСУ. Сучасні новітні вимоги оновлення та покращення ефективності морально-психологічного забезпечення діяльності військ в умовах збройного протистояння висувають нові відповідальні проблеми перед теорією та практикою культурно-просвітницької роботи у військових підрозділах.

Докорінні зміни, які проходять в нашому суспільстві та ЗСУ в умовах ведення війни, закономірно призводять до відповідних змін світогляду, духовності, бойового вишколу, дисципліни військовослужбовців та військових колективів зокрема.

Важливими умовами будівництва сучасних ЗСУ із високим духовним потенціалом, з відповідним морально-психологічним станом особового складу, на нашу думку, є:

1) теоретико-методичні та наукові обґрунтування філософського підходу до морально-психологічного забезпечення в ЗСУ;

2) політика держави в духовній сфері ЗСУ, однією із складових якої виступає культурологічна робота [1; 2; 3; 4].

Специфіка культурно-просвітницької діяльності впливає з особливостей ідейно-патріотичного, художнього та естетичного впливу засобів, що використовуються у вихованні і культурному розвитку військово-службовців, працівників ЗСУ та членів їх сімей. Необхідність даної діяльності обумовлена потребами приведення рівня духовного розвитку та культурних інтересів особистості у відповідність до існуючої та майбутньої системи духовно-матеріальних та ціннісних орієнтацій, що визначають розвиток суспільства й ЗСУ [11].

Військовослужбовці, які свідомо обрали знярядям своєї праці бойову техніку і зброю, мають керуватися критеріями добра, прогресу, гуманізму, відповідальності за себе, товаришів по зброї.

Слід зазначити що на сьогоднішній час, в умовах ведення державою війни, культурологічна робота зведена до мінімальних організаційних заходів. Негативних причин в організації цієї роботи, на нашу думку, багато.

Основні з них:

1) недостатня підготовка фахівців культурно-просвітницької роботи до діяльності в бойових умовах;

2) недостатня джерельна база та організаційно-методичні вказівки, розробки й рекомендації для збройних сил;

3) робота та служба в закладах культури осіб без належної професійної освіти та фаху, та неналежне фінансування.

Культурологічна робота забезпечує формування у військовослужбовців високих духовних і моральних

якостей, почуття патріотизму, вірності традиціям українського народу і задоволення їх естетичних потреб через впровадження культурно-просвітницьких заходів та організацію дозвілля особового складу, а результатом роботи є всебічно вихована людина або, принаймні, людина із всебічними духовними інтересами які забезпечують моральний стан нашого воїна в умовах збройного протистояння проти російських окупантів.

Перед розглядом культурологічної роботи як системи діяльності, доцільно розглянути поняття «культура», щоби користуватись ним методологічно виправдано.

Культура (лат. cultura – обробка, облагородження, виховання, освіта) – сукупність матеріальних і духовних цінностей, створених людством протягом його історії. Це поняття «культура» визначає рівень розвитку суспільства у певну епоху, а також те, що створюється для задоволення духовних потреб [6, с. 472].

В сучасному розумінні, на нашу думку, «культура» – це засвоєння, гуманізація, вдосконалення всього того, що людина знаходила стихійним у природі, суспільстві і собі самій. Тобто, культура – це форма вільного визначення і самовизначення людиною своєї долі у контексті усвідомлення нею історичної та загальної відповідальності.

Аналізування змісту поняття «культура» привело нас до висновку, що це поняття розглядається в декількох домінуючих аспектах, а саме:

1) як сукупність якостей розуму, характеру уявлень, пам'яті людини, отриманих у процесі виховання та освіти;

2) як система функціонально корисних, закріплених в практиці і суспільній свідомості форм діяльності;

3) як історичний тип людської цивілізації, який виникає на базі територіальної, етнічної, мовної, політичної, економічної спільнот людей. В даному контексті розрізняють китайську, індійську, європейську, північноамериканську, слов'янську та інші культури або цивілізації;

4) як космічний феномен життя і його саморозвиток на нашій планеті;

5) як рівень (на нашу думку) досягнень людства, що здатний маніфестувати глибинні людські можливості [8; 9; 11; 14].

Отже, зміст поняття «культура» є різноманітним, але ця різноманітність, на нашу думку, не є результатом невиправданих підходів, а є лише проявом сутності самого явища. Мистецтво виховання, на наш погляд, полягає в правильному поєднанні (в залежності від ситуації) представлених варіантів змісту поняття «культура» та ефективного застосуванні його у військовій практиці.

Тобто, за реальних умов проведення культурно-просвітницької роботи, яка завжди є обмеженою і конкретною в просторі і часі, треба домагатися досягти загальне через часткове, або іншими словами в культурологічній роботі повинні фігурувати стратегічні й тактичні завдання.

Події останніх років у нашому суспільстві показали, що серед усіх інших проблем чи не найгострішим є духовне відродження нації.

Зрозуміло, що держава, суспільство, залежно від мети, потреб, конкретних соціально-політичних і культурних умов існування виробляють певну систему

культурологічного виховання громадян, всіх категорій військовослужбовців, працівників збройних сил та членів їх сімей. Тому всебічний аналітико-системний підхід до концептуальних засад культурологічної роботи передбачає розгляд її головної мети, структурних елементів, основних напрямів і завдань, функцій, принципів і методів, засобів виховання.

Культурологічна робота в ЗСУ реалізується шляхом: проведення культурно-мистецьких заходів, які спрямовані на формування та підтримання стійкого морально-психологічного стану, зняття негативних емоційних наслідків, відновлення моральних, психічних та фізичних сил, мобілізації особового складу військ (сил) на успішне виконання завдань за призначенням [4].

Основними формами культурологічної роботи є: концерт, вистава, перегляд кіно, відеофільмів та телевізійних передач, обговорення творів літератури та мистецтва, заходи відпочинку, огляд-конкурс, виставка, зустріч з видатними особистостями, екскурсія, вшанування кращих військовослужбовців.

Основними методами культурологічної роботи є: самодіяльна художня творчість, театралізація, творчі змагання, імпровізація.

Основними завданнями культурологічної роботи є: організація та проведення заходів культурологічного забезпечення для особового складу Збройних сил України, насамперед тих, хто виконує завдання поза пунктами постійної дислокації;

– спрямування сил і засобів військових закладів культури на організацію заходів, виходячи із пріоритетних завдань, які стоять перед Збройними силами України;

– запровадження стандартів НАТО у сфері військової культури, відпочинку та дозвілля військовослужбовців і членів їх сімей;

– адаптація форматів проведення заходів культурологічної роботи до умов обстановки, з урахуванням завдань, які виконуються особовим складом, його потреб та запитів;

– забезпечення конструктивної взаємодії органів військового управління, сил і засобів сфери культури ЗСУ з органами державної влади, місцевого самоврядування, організаціями громадянського суспільства у задоволенні культурологічних потреб особового складу ЗСУ;

– пріоритетність організації заходів культурологічного забезпечення, спрямованих на героїзацію образу захисника Батьківщини, увічнення пам'яті тих, хто віддав життя за її незалежність та територіальну цілісність;

– сприяння розвитку військових традицій, згуртованості колективів, пропагуванню військової служби, специфіки видів, родів військ, військових спеціальностей;

– забезпечення проведення заходів, спрямованих на розвиток самодіяльної художньої творчості серед особового складу, проведення різноманітних мистецьких фестивалів та конкурсів;

– організація удосконалення матеріальної бази та розвитку мережі військових закладів культури з урахуванням завдань, які стоять перед ЗСУ [4].

Порядок організації заходів культурологічної роботи у ЗСУ уточнюється щороку в Організаційно-методичних вказівках структурним підрозділам мораль-

но-психологічного забезпечення щодо організації морально-психологічного забезпечення військ.

Підкреслимо, що система культурологічної роботи у військових формуваннях, включає суб'єкт та об'єкт культурного процесу, програму діяльності, її організацію та керівництво соціально-культурним процесом. До суб'єктів культурологічної роботи належать командири, штаби, структури морально-психологічного забезпечення, військові заклади культури, до об'єктів – усі категорії військовослужбовців, працівників ЗСУ та членів їх сімей, військові колективи тощо.

Вивчення джерельної бази призвело нас до переконання в тому, що основними складовими культурологічної роботи, що забезпечують її здійснення як системного цілого, є:

– *організаційно-просвітницька робота* із забезпечення бойової підготовки, військової дисципліни;

– *пропагандистсько-просвітницька робота* з розповсюдження й утвердження ідей державотворення, будівництва незалежної, демократичної, розвиненої України; роз'яснення внутрішньої і зовнішньої політики держави з метою формування у військовослужбовців громадянської свідомості захисника держави;

– *культурно-духовна робота*, яка скерована на розкриття і розвиток духовних і моральних якостей, почуття патріотизму, вірності традиціям українського народу і задоволення їх духовних потреб через залучення та освоєння найкращих духовних надбань українського народу і світової цивілізації; робота із організації самодіяльної художньої і технічної творчості військовослужбовців, соціальна цінність якої виявляється через залучення людини до матеріальної і духовної культури; бажання стати творцем, автором нових зразків, творів, образів мистецтва і техніки, що сприяє розширенню меж культури, естетизації військової праці; реальному самоствердженню, самореалізації особистості; естетичному сприйнятті дійсності, культури, власної діяльності [5; 7; 11; 17; 19].

Ми вважаємо, що такі складові утворюють складну систему. Кожна з них як частина цілого в більшій чи меншій мірі відображає її сутність, але, при вилученні будь-якої із означених складових призведе до її руйнації та деформації її функцій.

Отже, *сутність культурологічної роботи* полягає у цілеспрямованому та систематичному впливі на духовні інтереси і потреби воїнів, у забезпеченні умов для самореалізації, з метою прищеплення прагнення до самовиховання та самовдосконалення.

На основі дослідження літературних джерел та виходячи із сутності та змісту культурно-просвітницької роботи, можна сформувати її основні *функції*, які визначають соціально-культурну цінність даного процесу, а саме: військово-професійну, просвітницьку, культурну, творчого розвитку особистості, формування громадської думки, інформаційно-комунікативну, організації вільного часу і соціально-адаптивну. Кожна з цих функцій певним чином впливає на поведінку, діяльність та духовний світ нашого воїна. Проте до традиційного переліку функцій, яких, звичайно, не можна ігнорувати, ми вважаємо за потрібне додати ще одну – соціально-адаптивну.

Підкреслимо, що всі функції культурологічної роботи взаємопов'язані.

Культурологічна робота, як і будь-яка соціальна діяльність, має систему *принципів*, котрі визначають її організацію і методику, вихідні позиції, соціальну специфіку. Ці принципи ми поєднали, і у зведеному вигляді їх можна подати в такій послідовності: 1) принцип наукового підходу визначає організацію культурологічної роботи відповідно до законів, висновків і положень таких наук як філософія, педагогіка і психологія, етика і естетика тощо; 2) принцип зв'язку культурологічної роботи з життям, практикою військового будівництва, завданнями, які покладені на ЗСУ, військові частини і підрозділи. Він передбачає, що робота народознавчих світлищ, бібліотек, клубів, Будинків офіцерів, музеїв тощо; 3) принцип безперервності і планованості, який передбачає проведення культурно-просвітницької роботи в години дозвілля особового складу і в процесі підготовки, на місці постійної дислокації частини і в бойових умовах; 4) принцип виховання на культурно-історичних цінностях українського народу, його духовних надбань; 5) принцип поєднання державної, громадської, особистої ініціативи, який зумовлює використання можливостей виховних заходів культурно-просвітницької роботи, суб'єктів виховного впливу і творчої активності особистості; 6) принцип диференційованого підходу до культурного обслуговування різних груп військовослужбовців; 7) принцип поєднання військових завдань із особливостями соціалізації та проблемами особистості [9; 13; 14; 15].

Отже, змістовне, організаційно і методично правильне врахування таких принципів у культурно-просвітницькому процесі дозволяє з найбільшою ефективністю і доцільністю використовувати їх можливості.

Ми впевнені, що культурологічна робота покликана вирішити багато завдань. Назвемо деякі з них – це: озброювати воїнів загальнонауковими і воєнними знаннями; роз'яснювати внутрішню, зовнішню і воєнну політику держави, сприяти перетворенню ідеалів в особисті переконання і норми повсякденної поведінки; надавати військовослужбовцям допомогу в оволодінні бойовою майстерністю; виховувати бойові і морально-психологічні якості; задовольняти їх духовні інтереси і потреби в змістовному дозвіллі; розвивати творчі здібності людей і т. ін.

Система культурного виховання воїнів ЗСУ має цілісний характер з різноманітним завдань. Провідною доміантою виховання є морально-психологічне забезпечення, що визначає теорію, мету, методику та організацію культурологічної роботи в ЗСУ. Армія будь-якої держави є складовою частиною великого соціального організму, що з'єднаний спільною ідеєю, певними інтересами, духовними цінностями. Кожен військовослужбовець (хоче він того чи ні) об'єктивно включений в загальну духовну атмосферу, яка склалася в конкретному соціальному середовищі та яка обов'язково має певні пріоритетні моральні цінності.

Отже, на нашу думку, належний зміст, обсяг та спрямованість духовних, культурних інтересів, етичних та естетичних потреб воїна, виступає надійним підґрунтям гідного виконання ним військово-функціональних обов'язків. Тільки духовно та культурно розвинена, морально стійка, патріотично загартована людина може бути надійним захисником свого народу.

1. Конституція України.
2. Наказ Міністерства оборони України від 31.12.1999 року №412 «Про Кодекс честі офіцера Збройних Сил України».
3. Наказ НГШ ЗСУ №109 від 14.03.2016 р. «Про затвердження тимчасової настанови з морально-психологічного забезпечення підготовки та застосування ЗСУ».
4. Наказ НГШ ЗСУ №4 від 04.01.2017 р. «Про затвердження інструкції з організації інформаційно-пропагандистського забезпечення у ЗСУ».
5. Бойко О. В., Голик М. М., Романишин А. М. Військове навчання і виховання: навчально-методичний посібник. – Львів: ЛІСВ, 2007. – 153 с.
6. Великий тлумачний словник сучасної української мови / уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. – К.; Ірпін: ВТФ «Перун», 2002. – 1440 с.
7. Козирев М. П. Місце культурно-просвітницької роботи у вихованні воїнів. Збірка наукових праць. – Львів, 1995. – С.59–71.
8. Катиренчук Б. А. Культурологічна підготовка сучасних фахівців військової справи (на прикладі Військового інституту при Державному університеті «Львівська політехніка»). *Диалог культур: Україна у світовому контексті // Мистецтво і освіта. Збірка наукових праць.* – Львів, 1998. – Вип.3. – С.55–64.
9. Мосов С. П. Філософія, і методологічні проблеми воєнної теорії та практики. – К.: НАОУ, 2006. – 308 с.
10. Папкіян А. Л. Збройні сили України двадцятого століття. – Львів: ВІ НУ «Львівська політехніка», 1999. – С.95–127; Про відродження історико-культурних і господарських традицій українського козацтва: Указ Президента України // Військо України. – 1995. – №1–2. – С.18.
11. Станіславчук С. М. Культурно-просвітницька робота в ЗСУ (соціально-філософський аналіз): дис. ...канд. філос. наук: 09.00.03; Львівський НУ ім. І. Франка. – Львів, 2004. – 19 с.
12. Слосаренко А. В., Голик М. М., Гула Р. В., Глотов О. Л., Щурко О. М. Християнська мораль та військовий обов'язок. – Львів: АСВ, 2012. – С.6–112.
13. Соціально-політичний словник-довідник / авт. колектив: М. Іщенко, В. Андрущенко, М. Титарчук, П. Маленко. – Черкаси: Відлуння, 1999. – 303 с.
14. Темко В. Головні напрямки культурно-виховної роботи у Збройних Силах України // Народна армія. – 1996. – 18 трав.
15. Фартушний А. Обов'язок захисту Батьківщини в контексті української національної ідеї // Військово-науковий вісник. – Львів: Військ. ін-т Нац. ун-ту, «Львів. Політехніка». – 2000. – Вип.2. – С.144–154.
16. Ходань О. Л. Корпоративна культура офіцера. – Харків: Національна академія Державної прикордонної служби України, 2009. – 123 с.
17. Шевкун Г. М., Грицевич Т. Л., Гузенко І. М. Військово-службовцю про культуру поведінки: навчальний посібник. – Львів: АСВ, 2014. – 135 с.
18. Шевкун Г. М. Військового етикет. Навчально-методичний посібник. – Львів: ЛІВІ, 2006. – 82 с.
19. Ягунов В. Військове виховання: історія, теорія та методика. – К., 2002. – 300 с.

References

1. Konstytucija Ukrai'ny.
2. Nakaz Ministerstva obrony Ukrai'ny vid 31.12.1999 roku №412 «Pro Kodeks chesti oficera Zbrojnyh Syl Ukrai'ny».
3. Nakaz NGSh ZSU №109 vid 14.03.2016 r. «Pro zatverdzhennja tymchasovoï nastanovy z moral'no-psychologichnogo zabezpechennja pidgotovky ta zastosuвання ZSU».
4. Nakaz NGSh ZSU №4 vid 04.01.2017 r. «Pro zatverdzhennja instrukcii z organizacii' informacijnno-propagandyst'skogo zabezpechennja u ZSU».
5. Bojko O. V., Golyk M. M., Romanyshyn A. M. Vijs'kove navchannja i vyhovannja: navchal'no-metodychnyj posibnyk. – L'viv: LISV, 2007. – 153 s.
6. Velykyj tлумачnyj slovnyk suchasnoï ukrai'ns'koï movy / uklad. i golov. red. V. T. Busel. – K.; Irpin': VTF «Perun», 2002. – 1440 s.
7. Kozyrjev M. P. Misce kul'turno-prosvitnyts'koï roboty u vyhovanni voi'niv. Zbirka naukovykh prac'. – L'viv, 1995. – S.59–71.
8. Katyrnychuk B. A. Kul'turologichna pidgotovka suchasnyh fahivciv vijs'kovoï spravy (na prykladi Vijs'kovogo instytutu pry Derzhavnomu universyteti «L'viv's'ka politehnika»). Dialog kul'tur: Ukrai'na u svitovomu konteksti // Mystectvo i osvita. Zbirka naukovykh prac'. – L'viv, 1998. – Vyp.3. – S.55–64.

9. Mosov S. P. Filosofija i metodologichni problemy vojennoi' teorii' ta praktyky. – K.: NAOU, 2006. – 308 s.
10. Papikjan A. L. Zbrojni syly Ukrainy dvadcatogo stolittja. – L'viv: VI NU «L'vivs'ka politehnika», 1999. – S.95–127; Pro vidrodzhennja istoriko–kul'turnyh i gospodars'kyh tradycij ukrain-s'kogo kozactva: Ukaz Prezydenta Ukrainy // Vijs'ko Ukrainy. – 1995. – №1–2. – S.18.
11. Stanislavchuk S. M. Kul'turno–prosvitnye'ka robota v ZSU (social'no–filosofs'kyj analiz): dys. ...kand. filos. nauk: 09.00.03; L'vivs'kyj NU im. I. Franka. – L'viv, 2004. – 19 s.
12. Sljusarenko A. V., Golyk M. M., Gula R. V., Glotov O. L., Shhurko O. M. Hrystyjans'ka moral' ta vijs'kovyj obov'jazok. – L'viv: ASV, 2012. – S.6–112.
13. Social'no–politychnyj slovnyk–dovidnyk / avt. kolektyv: M. Ishhenko, V. Andrushenko, M. Tytarchuk, P. Malenko. – Cherkasy: Vidlunnja, 1999. – 303 s.
14. Temko V. Golovni naprjamky kul'turno–vyhovnoi' roboty u Zbrojnyh Sylah Ukrainy // Narodna armija. – 1996. – 18 trav.
15. Fartushnyj A. Obov'jazok zahystu Bat'kivshhyny v konteksti ukrain's'koi' nacional'noi' idei' // Vijs'kovo–naukovyj visnyk. – L'viv: Vijs'k. in-t Nac. un-tu, «L'viv. Politehnika». – 2000. – Vyp.2. – S.144–154.
16. Hodan' O. L. Korporatyvna kul'tura oficera. – Harkiv: Nacional'na akademija Derzhavnoi' prykordonnoi' sluzhby Ukrainy, 2009. – 123 s.
17. Shevkun G. M., Grycevyh T. L., Guzenko I. M. Vijs'kovo-sluzhbovcju pro kul'turu povedinky: navchal'nyj posibnyk. – L'viv: ASV, 2014. – 135 s.
18. Shevkun G. M. Vijs'kovyj etyket. Navchal'no–metodychnyj posibnyk. – L'viv: LVI, 2006. – 82 s.
19. Jagupov V. Vijs'kove vyhovannja: istorija, teorija ta metodyka. – K., 2002. – 300 s.

Golik M. M., Ph.D. in History, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Humanities, Colonel of the Reserve, National Academy of Ground Forms Hetman P. Sahaidachnogo (Ukraine, Lviv), mycolca@gmail.com

Tomyuk I. M., Ph.D. in History, Associate Professor, Professor of the Department of Humanities, Lieutenant Colonel of the Reserve, National Academy of Ground Forms Hetman P. Sahaidachnogo (Ukraine, Lviv), mycolca@gmail.com

Cultural activity as a factor in the formation of the moral and combat qualities of the Ukrainian troops

The article is sanctified to the philosophical problems of knowledge of nature of in a civilized manner–elucidativework, in relation to forming of high morally–battle internalsof servicemen of Armed forces of Ukraine.

Keywords: Armed forces of Ukraine, culture, in a civilized manner–elucidative work, morally–psychological providing.